

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028 sekä investointiohjelma, elinympäristövaliokunnan ohjaus 15.10.2025

Elinympäristövaliokunta 10.09.2025 § 48

Valmistelija Tekninen johtaja Harri Hoffren, puh. 040 485 4037, harri.hoffren@iitti.fi

Asian selostus Kunnanhallituksen 18.8.2025 hyväksymien talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien laadintaohjeiden mukaan valiokuntien tulee pitää kokoukset talousarvion sisällöstä 15.10.2025 mennessä. Sitä ennen, 8.10.2025 mennessä, toimialueilla tulee jo olla talousarvioesitykset valmiina.

Laadintaohjeen lisäksi kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan talousarvioraamin ja antoi sen valmistelijoille tiedoksi sekä velvoittavana noudatettavaksi. Laadintaohjeen/raamin mukaan raamissa on arvioitu tulojen nousevan 2-5 prosenttia. Muiden tuottojen osalta yleisenä kasvuprosenttina on käytetty inflaatio-odotusta (n. 2,0 prosenttia) korkeampia arvoja.

Ote raamista toimintatuottojen/tulojen osalta:

	Alkuperäinen				muutos TP24- TPE25	RAAMI26	muutos TA25- Raami 26
	TP2024	TA 2025	TA + TA muutos 2025	TPE 2025			
Tuloslaskelma							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	4 643 907	4 788 654	4 788 654	4 788 654	3,1%	4 884 000	2,0 %
Maksutuotot	423 583	418 920	418 920	418 920	-1,1%	432 000	3,1 %
Tuet ja avustukset	365 167	250 000	250 000	250 000	-31,5 %	300 000	20,0 %
Muut toimintatuotot	3 166 953	3 266 236	3 266 236	3 266 236	3,1%	3 332 000	2,0 %
	8 599 610	8 723 810	8 723 810	8 723 810	1,4 %	8 948 000	2,6 %

Toimintakulujen osalta ohjeistetaan, että vuoden 2026 palkankorotuksiin varataan keskimäärin 2,87 prosentin korotus ja vuodelle 2027 2,8 % ja vuodelle 2028 1,5 %. Sivukulujen ennakoitaan kasvavan samassa suhteessa.

Lisäksi todetaan, että kustannusten osalta nousua on sisällytetty talousarviossa henkilöstökulujen lisäksi muihinkin kulueriin. Menopaineet on sopeutettava talousarvioraamin tasoon menoja vähentämällä tai tuloja lisäämällä.

Ote raamista toimintakulujen osalta:

	Alkuperäinen				muutos TP24- TPE25	RAAMI26	muutos TA25- Raami 26
	TP2024	TA 2025	TA + TA muutos 2025	TPE 2025			
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-10 098 740	-10 491 994	-10 491 994	-10 491 994	3,9 %	-10 850 000	3,4 %
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-2 086 767	-2 244 057	-2 244 057	-2 244 057	7,5 %	-2 280 000	1,6 %
Muut henkilösivukulut	-285 206	-277 309	-277 309	-277 309	-2,8 %	-290 000	4,6 %
Henkilöstökulut	-12 470 713	-13 013 360	-13 013 360	-13 013 360	4,4 %	-13 420 000	3,1 %
Palvelujen ostot	-7 627 857	-8 383 346	-8 383 346	-8 383 346	9,9 %	-8 750 000	4,4 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat							
Ostot tilikauden aikana	-2 103 303	-2 187 442	-2 187 442	-2 187 442	4,0 %	-2 120 000	-3,1 %
Avustukset	-802 485	-1 023 000	-1 023 000	-1 023 000	27,5 %	-1 023 000	0,0 %
Muut toimintakulut	-2 493 659	-2 614 606	-2 614 606	-2 614 606	4,9 %	-2 544 000	-2,7 %

Investointien osalta noudatetaan vuoden 2026 talousarvion mukaista investointisuunnitelmaa. Lisäksi ohjeessa todetaan mm. seuraavaa: *”Investointien toteutusaikataulua ja vaikuttavuutta strategian tavoitteiden osalta tulee arvioida kriittisesti. Erytystä huomiota investointien talousarviosuunnittelussa tulee kiinnittää siihen, että investoinnit saadaan käynnistettyä ja läpivietyä talousarviovuoden aikana. Merkittävien hankkeiden suunnitelmien muuttuessa ja siirtyessä tulee investointiohjelman kokonaisuutta tarkistaa.”*

Käyttötalouden raamia ei ole annettu toimialakohtaisesti, vaan koko kuntaa koskien. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että vasta kaikkien toimialojen esitysten jälkeen nähdään, pysytäänkö raamissa, koska osa toimialueista saattaa ylittää/alittaa raamitetut kulujen leikkaamiset (esim. materiaalin ostot -3,1 %) ja sisällytetyt kustannusten nousut (esim. palvelujen ostot +4,4 %) ja tuottojen lisäämiset (esim. maksutuotot +3,1 %). Laadintaohjeessa/raamissa ei ole myöskään vielä huomioitu kunnanhallituksen kokouksessa päätettyä muutosta, jonka mukaan raamista poistetaan kunnallisveron korotus 0,4 %-yksikköä, jonka vaikutus on 0,5 M euroa ja vastaava summa katetaan kuluja leikkaamalla ja maltilliselta osin tuottoja lisäämällä.

Kokouksessa käydään läpi talousarvion laadintaan liittyviä hankkeita, kustannuspaineita, toiminnallisia muutoksia ja muita huomioitavia asioita, jonka jälkeen elinympäristövaliokunta voi antaa ohjausta talousarvion laadintaan.

Valiokunnan ohjaus

Merkittiin, että Heikki Hutri poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 18:58.

Elinympäristövaliokunta ohjasi seuraavaa:

- investointisuunnitelmat pitää tehdä entistä tarkemmin, että rahat riittävät
- investoinnit saatava aikataulussa valmiiksi
- investoinneista tehtävä pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)
- kilpailutukset ripeästi ja myös pienemmissä hankkeissa toteutus urakkana eikä tuntilaskutuksella kustannusten paremman ennakoitavuuden ja säästöjen vuoksi
- tarkasteltava, voidaanko tehdä omana työnä enemmän ja selvitetään, tuleeko siitä säästöjä.

Elinympäristövaliokunta 15.10.2025 § 56
553/02.01.01/2025

Valmistelija

Tekninen johtaja Harri Hoffren, puh. 040 485 4037, harri.hoffren@iitti.fi

Asian selostus

Teknisen toimialan valmistelussa on otettu huomioon elinympäristövaliokunnan kokouksessaan 10.9.2025 antamat ohjaukset.

Yhdyskuntapalvelujen tavoitteiksi ja toiminnan muutoksiksi on esitetty mm, että:

- Panostetaan oikea-aikaiseen kilpailutukseen riittävien vertailukelpoisten tarjousten saamiseksi sekä urakoiden ja muiden hankintojen tekemiseksi määräajoissa sekä hyvien olosuhteiden vallitessa.
- Tekniseen hallintoon varataan 5.000 euron määräraha eri infra- ym. hankkeiden, joilla ei ole investointimäärärahaa, yleissuunnitteluun.

Yleissuunnittelulla tehostetaan investointien suunnittelua, kustannustietoutta ja tulevien vuosien investointiohjelmien laadintaa.

- Yleisten alueiden kunnossapidon ja pienkorjauskohteiden taloudellisuutta parannetaan vuositöiden hankintasääntöjen tarkistuksella, tavoitteena valita kuhunkin työhön kustannustehokkain vaihtoehto. Huomioidaan v. 2026-27 vuositarjousten kilpailutusasiakirjoissa.
- Aurasviitoitus siirretään pienellä kalustopanostuksella tehtäväksi kunnan omana konetyönä ostopalvelujen sijaan; myös muissa konetoiminnoissa, joissa se on mahdollista. Säästetään ostopalveluissa noin 10.000 euroa.

Kiinteistöpalvelujen toiminnan muutoksina talousarvioehdotuksessa on huomioitu mm. ns. palvelukeskusasuntojen (40 kpl) vuokrantarkistusehdon muuttaminen, jotta vuokrat saadaan paremmin kattamaan kiinteistön ylläpidon ja korjausten nousseita kustannuksia. Kirkonkylän Kylätalo on suunniteltu siirtyvän 1.9.2026 alkaen kokonaisuudessaan hyvinvointipalvelujen hallintaan, koska taloa käyttävät pääasiassa järjestöt, kyläyhdistys, käsityö- ja kulttuuritoimijat. Muutos selkeyttää vuokrauskäytäntöjä ja edistää toiminnan kehittämistä. Tällä hetkellä taloa hallinnoivat eri aikoina ja eri tilojen osalta kolme toimijaa: hallintopalvelut, hyvinvointipalvelut ja tekniset palvelut. Metsien hoito ja puun myynti toteutetaan uudella ostopalvelukonseptilla.

Rakennusvalvonnassa loppukatselmoimattomia lupia aletaan käymään järjestelmällisesti läpi, mikä lisää jonkin verran lupatuloja (noin 3.000 – 6.000 e). Toisaalta rakentamislain voimaantulo 1.1.2025 alkaen vähensi huomattavasti lupatarvetta ja sen myötä lupatuloja.

Vesihuoltolaitosta ollaan esittämässä omaksi tulosalueekseen ja samoin metsien hoitoa.

Talousarvioehdotus käydään kokouksessa läpi aineistolla, jonka hallinto- ja talousjohtaja sekä taloussihteeri ovat koonneet. Kaikissa valiokunnissa käydään läpi sama 10.10.2025 tilanteen mukainen talousarvioaineisto, joka pitää sisällään koko kunnan ja kaikki toimialat investointiohjelmineen .

Valiokunnan ohjaus

Elinympäristövaliokunta totesi, että talousarvion laadinnassa on suuria haasteita ja ohjasi samoin kuin 10.9.2025 kokouksessaan:

- investointisuunnitelmat pitää tehdä entistä tarkemmin, että rahat riittävät
- investoinnit saatava aikataulussa valmiiksi
- investoinneista tehtävä pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)
- kilpailutukset ripeästi ja myös pienemmissä hankkeissa toteutus urakkana eikä tuntilaskutuksella kustannusten paremman ennakoitavuuden ja säästöjen vuoksi
- tarkasteltava, voidaanko tehdä omana työnä enemmän ja selvitetään, tuleeko siitä säästöjä.